

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 227
din 15 octombrie 2019

Prin nota Direcției Legislație, documentare și contencios nr. 6791/2019 a fost supusă analizei Plenului Consiliului Superior al Magistraturii problematica privind preluarea bugetului instanțelor de la Ministerul Justiției de către o instituție din cadrul autorității judecătorești, în vederea asigurării unei independențe reale și efective a instanțelor de judecată.

Una dintre cele mai importante garanții ale independenței justiției se constituie tocmai în autonomia și siguranța financiară a sistemului judiciar, acest aspect condiționând buna exercitare a rolului său constituțional de către sistemul judiciar, atât în ipostaza sa de putere în stat, cât și în aceea de serviciu public.

Modul de alocare și de administrare a bugetului instanțelor influențează modul de funcționare a fiecărei instanțe și condiționează, până la urmă, buna îndeplinire a rolului acesteia.

Din punct de vedere practic, Plenul constată că se evidențiază trei aspecte principale care pot concretiza autonomia și siguranța financiară a sistemului judiciar:

- asigurarea posibilității sistemului judiciar de a se autoadministra din punct de vedere financiar, ceea ce presupune ca execuția bugetară pentru instanțele judecătorești să fie coordonată de către un organism aparținând autorității judecătorești sau, în orice caz, autonom față de Executiv;

- asigurarea resurselor materiale necesare bunei funcționări a justiției ca serviciu public;

- asigurarea independenței individuale a magistraților și sub aspect financiar, prin salarizarea acestora pe baza unor criterii obiective, stabilite prin lege, spre a se afla la adăpost de puterea discreționară a Executivului și la un nivel al indemnizației care să ia în considerare importanța socială a funcției exercitate, riscurile inerente acesteia și regimul incompatibilităților și interdicțiilor la care sunt supuși magistrații.

Independența financiară este parte esențială a conceptului constituțional de independență a justiției, aceasta neputând fi lăsată la latitudinea unei puteri separate, respectiv puterea executivă.

În acest sens, Plenul reține că prin Decizia nr. 262/2016, Curtea Constituțională a stabilit că atât independența justiției - componenta instituțională, cât și independența judecătorului - componenta individuală, implică existența unor numeroase aspecte, cum ar fi, printre altele, lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată și existența unor fonduri bănești suficiente pentru deslășurarea și administrarea activității de judecată. S-a arătat că este îndubitabil faptul că principiul independenței justiției implică o serie de garanții, cum ar fi, printre altele, garanțiile financiare, independența administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat.

Potrivit unuia din principiile fundamentale asupra independenței sistemului judiciar adoptate de Cel de-al Șaptelea Congres al Națiunilor Unite privind Prevenirea infracțiunilor și tratamentul infractorilor, „este de datoria fiecărui stat membru să ofere resurse adecvate pentru a-i permite sistemului judiciar să își îndeplinească funcțiile în mod adecvat.”

De asemenea, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni arată, în cuprinsul Avizului nr. 2 (2001) privind finanțarea și administrarea instanțelor cu referire la eficiența sistemului judiciar și la articolul 6 al Convenției europene privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului, că „chiar dacă finanțarea instanțelor face parte din bugetul de stat susținut în fața parlamentului de către ministerul de finanțe, aceasta nu trebuie să fie supusă fluctuațiilor politice. Chiar dacă stabilirea nivelului de finanțare a instanțelor pe care o țară și-l poate permite constituie o decizie politică, trebuie să se aibă grijă întotdeauna ca nici puterea executivă și nici cea legislativă să nu poată exercita presiuni asupra autorității judecătorești în momentul stabilirii bugetului. Deciziile privind alocarea fondurilor pentru instanțe trebuie să se ia cu respectarea strictă a independenței judecătorești.”

Totodată, în lumina aceleiași opinii, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni consideră că „statele trebuie să revizuiască prevederile existente privind finanțarea și administrarea instanțelor. CCJE atrage atenția îndeosebi asupra necesității de a alocă resurse suficiente instanțelor pentru a le da acestora posibilitatea să funcționeze în conformitate cu standardele stipulate de articolul 6 al Convenției europene privind

drepturile și libertățile fundamentale ale omului."

De asemenea, Plenul constată că la nivelul Uniunii Europene, nu există un sistem unitar privind administrarea bugetelor instanțelor. În unele dintre țările Uniunii aceste atribuții revenind unui Consiliu Judiciar (instituție omoloagă Consiliului Superior al Magistraturii) sau altei entități, independentă sau autonomă față de Executiv.

Astfel, exemplificând, bugetul instanțelor judecătorești este gestionat exclusiv de instituția omoloagă Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv Consiliul Judiciar Național, în cazul Olandei.

În Danemarca, bugetul este administrat de o entitate cu o conducere autonomă – Administrația Instanțelor din Danemarca, iar în Lituania de către instanțele judecătorești însele.

În Irlanda atribuțiile privind administrarea bugetului instanțelor judecătorești sunt împărțite – Ministerul Finanțelor asigură plata salariilor judecătorilor, iar Courts Service se ocupă de celelalte aspecte bugetare.

În Cipru, calitatea de ordonator principal de credite revine Curții Supreme.

În Austria bugetul național al instanțelor judecătorești este gestionat de către președintele Înaltei Curți Regionale și de ministrul justiției.

În Suedia există un sistem dual – Ministerul Justiției este responsabil cu programele de achiziții sau alte investiții necesare instanțelor judecătorești, de celelalte aspecte ocupându-se Administrația Națională a Instanțelor (această entitate este condusă de un consiliu în componența căruia intră reprezentanți ai instanțelor (judecători), ai Executivului și ai Parlamentului; președintele consiliului este numit de Guvern).

Problematika preluării bugetului instanțelor judecătorești de Înalta Curte de Casație sau de Consiliul Superior al Magistraturii a mai fost analizată la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, dată fiind soluția legislativă ce a fost prevăzută în art. 136 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în forma adoptată la data de 28.06.2004, care reglementa preluarea de la 1 ianuarie 2008 a bugetului instanțelor judecătorești de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Aceste dispoziții au fost prorogate, an de an, prin acte normative succesive, începând cu anul 2007 (art. V din O.U.G. nr. 100/2007) și în final abrogate prin art. 28 din O.U.G. nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, publicată în M. Of. nr. 973 din 7 decembrie 2017.

În concluzie, Plenul apreciază că este necesară reluarea demersurilor pentru preluarea bugetului instanțelor de la Ministerul Justiției de către o instituție din cadrul autorității judecătorești, cu o coparticipare activă a instanțelor judecătorești în procesul decizional, fiind esențial ca previziunile bugetare să se realizeze pe baza unor criterii

Consiliul Superior
al Magistraturii

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

obiective, precum schemele de personal, volumul de activitate, numărul populației din circumscripția fiecărei instanțe și unii indicatori de performanță.

Preluarea bugetelor de către o instituție din cadrul autorității judecătorești este de natură a consolida independența justiției și prestigiul acesteia, prin eliminarea oricăror suspiciuni privind posibilitatea de imixtiune sau de control asupra activității instanțelor din partea puterii executive, precum și de a asigura o mai bună distribuie a resurselor existente și o ierarhizare mai clară a programelor care trebuie finanțate prioritar, astfel încât să se garanteze eficiența funcționării sistemului judiciar.

Pe aceste premise, Plenul consideră că soluția legislativă care ar corespunde în modul cel mai eficient tuturor exigențelor semnalate este aceea de preluare a bugetului instanțelor, cu excepția bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, de către Consiliul Superior al Magistraturii, sens în care urmează a fi sesizat Ministrul Justiției.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 23 alin. (1) și art. ale 38 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE:

Art. 1 – Sesizează Ministerul Justiției pentru inițierea demersurilor legislative în vederea preluării bugetului instanțelor, cu excepția bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Art. 2 – Prezenta hotărâre se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și se comunică Ministerului Justiției.

Data în București, la data de 15 octombrie 2019

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii
Judecător Lia SAYONEA

Adresa: București, Calea Plevnei Nr. 141B,, Sector 6

Tel: 311 69 00; Fax: 311 69 01

Web: www.csm1909.ro